

KATE
MOSSE

*La ciutat de
les llàgrimes*

KATE MOSSE
LA CIUTAT DE
LES LLÀGRIMES

Traducció de Núria Parés Sellarès

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
TÍTOL ORIGINAL: *THE CITY OF TEARS*
PRIMERA EDICIÓ: OCTUBRE DEL 2020
© MOSSE ASSOCIATES LTD, 2020
DISSENY DEL SEGELL DE L'INTERIOR: NEIL GOWER
© DE LA TRADUCCIÓ: NÚRIA PARÉS SELLARÈS, 2020
© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2719-7
DIPÒSIT LEGAL: B. 12.839-2020
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

www.columnnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Índex

Nota històrica	II
Personatges principals.	17
Pròleg	
Franschhoek. 28 de febrer de 1862	19
PRIMERA PART	
Amsterdam i Puivert. Maig i juny de 1572	25
SEGONA PART	
Amsterdam i París. Juny-agost de 1572.	109
TERCERA PART	
Amsterdam i Chartres. Maig de 1578.	311
QUARTA PART	
Amsterdam i Chartres. Juliol i agost de 1584	469
Epíleg	
Catedral de Chartres. Febrer de 1594.	615

Personatges principals

A PUIVERT

Marguerite (Minou) Reydon-Joubert, senyora del castell de Puivert

Piet Reydon, el seu marit

Marta, la seva filla

Jean-Jacques, el seu fill

Salvadora Boussay, la seva tia

Aimeric Joubert, el seu germà

Alis Joubert, la seva germana

Bernard Joubert, el seu pare

A PARÍS I CHARTRES

Vidal du Plessis (cardenal Valentin), confessor personal d'Enric, duc de Guisa, i més tard lord Evreux

Louis (Volusien), el seu fill il·legítim

Xavier, el seu majordom i servent

Pierre Cabanel, capità de la milícia catòlica

Antoine le Maistre, refugiat hugonot de Llemotges

A AMSTERDAM

Mariken Hassels, una beguina

Willem van Raay, ric comerciant de cereals i burgès catòlic

Cornelia van Raay, la seva filla

La *magistra* de Begijnhof

Jacob Pauw, burgès catòlic

Jan Houtman, soldat calvinista durant la Reforma

Joost Wouter, mercenari calvinista

Bernarda Joubert, la filla petita de la Minou

PERSONATGES HISTÒRICS

Caterina de Mèdici, estadista i reina de França; mare de tres reis de la dinastia Valois: Francesc II, Carles IX i Enric III (1519-1589)

Margarida de Valois, reina consort de Navarra i filla de Caterina (1553-1615)

Enric de Navarra i primer rei de la dinastia borbònica a França (1553-1610)

Almirall Gaspard de Coligny, militar líder dels hugonots (1519-1572)

Enric, duc de Guisa i fundador de la Lliga Catòlica (1550-1588)

CAPÍTOL I

Begijnhof, Amsterdam

Dijous, 22 de maig de 1572

La vella Mariken es va agenollar davant de l'altar de la capella de Begijnhof, tal com havia fet cada nit d'ençà que havia rebut la carta, i va resar buscant orientació.

Estava escrita amb una lletra elegant, en un paper fi, segellada amb cera i amb un escut d'armes estampat; tenia el deure de respondre. I, tanmateix, havien passat els dies i encara no havia contestat. Semblava que les paraules la cremessin a través de la roba, marcant-li la pell amb el llast de la calúmnia. Una promesa feta trenta anys enrere en un llit de mort en una despesa a prop de Kalverstraat.

—*Heer, leid mij*—va xiuxiuejar la Mariken—. Guia'm, Senyor.

L'autor de la carta era un cardenal francès, un home poderós. Era impensable eludir-lo. La petició d'informació sobre el nen i la seva mare semblava inofensiva; estava redactada en un llenguatge planer i raonable. No hi havia cap motiu per alarmar-se. I, malgrat tot, la Mariken notava la malícia rere aquelles paraules educades. Tenia por que si li donava a sa eminència el que demanava, no només estaria

trencant la seva promesa a una dona moribunda, sinó que també estaria firmant la sentència de mort del nen. La informació que ella posseïa era poderosa i perillosa.

Per un instant, la Mariken va somriure per la seva estultícia. Si el nen encara era viu, ja era un home fet i dret d'uns trenta-cinc anys. I, tanmateix, a ella li havia quedat gravada a la memòria la imatge d'un nen plorant sobre el cos fred de la seva mare, agafat a un lligall que li havien donat. La Mariken li va confiar el lligall a la seva amiga, la germana Agatha, perquè el guardés en un lloc segur, amb la intenció de recuperar-lo i donar-lo al nen quan fos el moment adequat. Però amb el pas dels anys se n'havia oblidat. No va saber mai què hi havia en aquells documents, malgrat que sospitava què podien contenir: detalls d'unes esposalles, una promesa feta i trencada, una criatura il·legítima, una altra dona arruïnada.

—*Domine, exaudi orationem meum.* —Senyor, escolta les meves pregàries.

Les paraules de la Mariken van ressonar fort en aquell espai buit, massa fort. El cor li va fer un salt i es va girar des de l'altar, temerosa de ser descoberta tota sola a la capella a aquelles hores de la nit. Però ningú no va alçar el pestell, ningú no va entrar a la nau.

Va alçar els ulls a la creu i es va preguntar si algú altre es recordava de la Marta Reydon i el seu fill. Ho dubtava. La majoria de les seves companyes d'aquell temps ja no hi eren. I malgrat que havien passat molts anys, ella encara resava per l'ànima de la Marta. Havia sigut una dona tan mal atesa en la mort com maltractada en la vida.

La Mariken va conèixer la Marta als carrerons del voltant de l'antiga església parroquial de Sint Nicolaas, el lloc on s'aplegaven les dones que es venien als mariners que desembarcaven dels vaixells. La Mariken i la seva amiga, la

germana Agatha, una monja d'un convent proper, havien fet tot el que bonament havien pogut per aquelles pobres criatures.

La Mariken va brandar el cap. Havia passat molt de temps. Els seus records havien perdut vivesa. Va tancar el puny amb força al voltant de la carta que tenia amagada sota la llarga túnica. No podia ajornar-ho més. Era conscient que seria pitjor per a ella si no proporcionava al cardenal la informació que volia; no, més aviat la confirmació del que aparentment ell ja sabia. Perquè malgrat que les beguines eren dones religioses, no monges de clausura, també havien fet un vot d'obediència i servei, i la seva comunitat també necessitava protecció en aquells temps tan agitats. Si bé Amsterdam encara no s'havia unit als rebels protestants, la Mariken creia que era qüestió de temps que la ciutat caigués. Els calvinistes es reunien a les portes de la muralla. Moltes de les seves germanes i germans catòlics ja havien sigut expulsats de convents i monestirs i dels seus jardins tranquils, i havien fugit. La *magistra* de Begijnhof segur que voldria que complís el seu deure amb la Santa Mare Església.

Tot i així...

Quan va rebre la carta, la Mariken va anar primer de tot a fer preguntes al port, on es podia comprar informació a les tavernes de Zeedijk i Nieuwendijk per un preu acceptable. Després, es va adreçar a un conegut poderós de Warmoesstraat. En Willem van Raay, un ric comerciant de cereals, era un home piadós, discret, bon guardador de secrets. La Mariken havia cuidat la seva filla uns anys abans, perquè recuperés la salut, de manera que confiava prou en aquell home per preguntar-li si sabia res d'un tal Pieter Reydon, o si havia sentit algun comentari sobre per què un eminent cardenal francès tenia la vista posada a Amsterdam. El comer-

ciant va acceptar una carta adreçada a en Reydon, per entregar-la si aconseguia trobar-lo, i li va prometre que investigaria.

Però havien passat dues setmanes i encara no en sabia res.

Ara, la Mariken tenia clar que l'única solució era anar a visitar en Willem van Raay en persona. Una altra càrrega a la seva consciència. Tenien prohibit sortir durant el dia sense permís i, atès que no podia revelar els seus motius per voler abandonar la comunitat, hauria de mentir. Almenys, escapolint-se de nit, va intentar persuadir-se a si mateixa, evitaria aquesta segona transgressió.

Una estona abans, havia pispat la clau de la porta exterior, tot i que encara no tenia clar si la faria servir o no: a la Mariken no li feia gens de gràcia la idea de voltar tota sola pels carrers foscos a aquelles hores de la nit. Però segur que Déu l'acompanyaria. Un cop hagués parlat amb el conseller Van Raay, tindria prou informació per redactar una carta adequada per al cardenal i li quedaria la consciència neta. Es trauria aquella càrrega de sobre.

La Mariken es va persignar i es va aixecar lentament sobre els seus peus cansats, encara amb la sensació dels rajols freds als genolls. Semblava que cada os li cruixís amb el dolor de viure.

Es va posar el mantell sobre els cabells grisos i va sortir a la nit. El pati estava fosc, tot i que encara cremaven algunes espelmes en una o dues de les casetes de fusta del voltant d'aquell espai verd. El rierol borbollejava amb el seu so calmament entremig dels arbustos. La Mariken va alçar la vista cap a la finestra de la *magistra*, resant perquè no s'hagués despertat i hagués trobat a faltar la clau, i va quedar alleujada quan va veure que no hi havia llum.

Temorosa i atabalada, la Mariken va buscar i va treure la clau. En tots els anys que feia que era a la comunitat, no

havia desobeït mai les normes d'aquella manera. Amb el seu vell cor desbocat, finalment va aconseguir obrir la porta del carrer. Va sortir a Begijnensloot i es va dirigir cap als estrets carrerons medievals de l'altra banda del pont. La Mariken estava tan nerviosa que no es va adonar de les ombres tremoloses que hi havia darrere seu. Quan va travessar Kalverstraat, amb el cap cot, no va notar el moviment de l'aire. Per això, quan va arribar el cop que la va llançar de dret a l'Amstel, no va tenir temps de pensar.

Igual que molts altres habitants d'Amsterdam que vivien envoltats de canals, la Mariken no sabia nedar. Quan la primera glopada d'aigua li va omplir els pulmons, només va tenir temps de pensar que se n'alegrava molt, perquè així no es veuria obligada a traïr la confiança que havien dipositat en ella. Va distingir la figura d'un home palplantat a la riba observant com s'ofegava. Mentre la gruixuda tela grisa de la túnica l'arrossegava ràpidament cap avall, la Mariken va resar perquè el petit Pieter i la seva mare es reunissin, quan fos el moment, en la gràcia de Déu.

I perquè el cardenal no sabés mai la veritat.